

© Enabel

Vrede en veiligheid

Wat doet Enabel?

De wereld staat voor enorme uitdagingen om tegen 2030 de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) te realiseren. Enabel wil daartoe bijdragen door zijn ervaring en expertise aan te bieden in een aantal specifieke domeinen: vrede en veiligheid, klimaatverandering en milieu, sociale en economische ongelijkheid, urbanisatie, menselijke mobiliteit, en wereldburgerschap. In het zoeken naar aangepaste oplossingen houden we rekening met de onontkoombare realiteit van de demografische explosie en geloven we rotsvast in de kracht van vrouwen en jongeren.

Deze brochure beschrijft hoe we vrede en veiligheid in onze projecten integreren.

Geen ontwikkeling zonder vrede en veiligheid

Volgens de Wereldbank zal tegen 2030 minstens de helft van de kansarme wereldbevolking in fragiele en door conflicten geteisterde gebieden wonen. Instabiliteit, conflicten en geweld hebben een onvermijdelijke weerslag op de armoede.

De extreme armoede neemt alleen in fragiele staten toe. Volgens schattingen komen jaarlijks meer dan een half miljoen mensen om het leven als gevolg van gemilitariseerde conflicten of andere vormen van geweld, al doet het overgrote deel van de gewelddadige overlijdens zich voor buiten de regio's waar conflicten en instabiliteit heersen, en zijn voornamelijk de meest kwetsbare groepen (vrouwen, kinderen) er het slachtoffer van.

Duurzame ontwikkeling kan niet worden gerealiseerd zonder vrede en veiligheid, en omgekeerd lopen vrede en veiligheid gevaar zonder duurzame ontwikkeling. De Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling erkent de noodzaak om vreedzame en inclusieve samenlevingen te bevorderen voor duurzame ontwikkeling, om iedereen toegang tot justitie te verzekeren en om werk te maken van doeltreffende, verantwoordelijke en inclusieve instellingen. SDG 16

promoot ook de principes van de mensenrechten, de rechtstaat en goed bestuur.

Om de SDG's te realiseren en de extreme armoede uit te roeien, moeten instabiliteit, conflicten en geweld gelijktijdig en wereldwijd worden aangepakt, rekening houdend met de diep verankerde vormen van ongelijkheid die het geweld voeden. Bij al zijn inspanningen om veerkracht op te bouwen en conflicten te voorkomen, zorgt Enabel voor samenhang tussen ontwikkeling, humanitaire hulp en veiligheid.

Aangezien België zijn ontwikkelings samenwerking focust op de minst ontwikkelde landen en fragiele staten, zet Enabel in op het bevorderen van vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling.

Expertise van Enabel

- Enabel heeft kantoren in zeventien landen. Op die manier hebben we een grondige kennis van de context en kunnen we langetermijnrelaties opbouwen met de autoriteiten en de bevolking.
- Onze teams van deskundigen in Brussel en in het buitenland bestrijken verschillende expertisedomeinen: hervorming van de veiligheidssector; buurtpolitie; crisisbeheer, beheersing van mensenmassa's (onderhandeld beheer van de openbare ruimte) en inlichtingenbeheer; personeelsbeheer en opleiding; gerechtelijk en forensisch onderzoek; havenveiligheid; bemiddeling; preventie van gewelddadig extremisme; ontwapening, demobilisatie en herintegratie; onafhankelijkheid van de rechterlijke macht; inschrijving in de bevolkingsregisters; toegang tot justitie; verspreiding en vulgarisering van het recht; werking van justitie; overgangsjustitie; defensie; staatsveiligheid; bescherming van de burgerbevolking; gender en mensenrechten; bestrijding van corruptie.
- Enabel kan de Belgische overheidsexpertise snel mobiliseren via samenwerkingsakkoorden met de federale politie, de FOD Defensie, de FOD Binnenlandse Zaken en de FOD Justitie, het federale parlement en de deelstaatparlementen, en de Belgische universiteiten.
- Enabel kan snel privéconsultants inschakelen dankzij allerhande overeenkomsten en raamakkoorden.
- Wij maken deel uit van solide netwerken met internationale organisaties, waaronder het *International Security Sector Advisory Team (ISSAT)*, het *International Network on Conflict and Fragility (INCAF)*, het *Geneva Centre for Security Sector Governance (DCAF)* en Belgische ngo's die op het terrein actief zijn zoals *Advocaten zonder Grenzen*, *RCN Justice & Démocratie*, *Search for Common Ground* en *Justice & Paix*.
- Wij nemen actief deel aan verscheidene nationale en internationale expertise- en onderzoeksnetwerken zoals het *Practitioners' Network*, *Learn4Dev*, *INCAF* en de *ARGO*.

Aanpak van Enabel op het vlak van vrede en veiligheid

De acties van de Belgische ontwikkelingssamenwerking op het vlak van veiligheid en justitie sluiten aan bij de algemene Belgische aanpak, de *triple nexus* van de OESO (humanitaire hulp, ontwikkeling en vrede), de SDG's en de agenda 'Vrouwen, vrede en veiligheid' (resolutie 1325 van de VN-Veilighedsraad). De preventieacties in het buitenland dragen indirect ook bij tot de binnenlandse veiligheid in België en kunnen dus aan de nationale veiligheidsstrategie gekoppeld worden.

De aanpak van Enabel op het vlak van vrede en veiligheid past in de algemene strategie van de FOD Buitenlandse Zaken en de 'Comprehensive Approach' om de coherentie, de complementariteit en de samenwerking tussen de verschillende Belgische actoren op dit domein te versterken. Als Belgisch ontwikkelingsagentschap speelt Enabel hier een faciliterende rol door de mobilisering van de Belgische overheidsexpertise inzake vrede en veiligheid te bevorderen en te benutten.

De rechtstaat en de veiligheid van mensen bevorderen is essentieel voor de stabiele ontwikkeling van de partnerlanden van Enabel. Het agentschap kiest ook hier voor een dubbele benadering: het investeert in conflictpreventie en crisisbestendige samenlevingen, en biedt ook het hoofd aan crisissituaties. De strategie van de FOD Buitenlandse Zaken definieert het werkterrein van Enabel en zijn potentiële interventiedomeinen: conflictpreventie, bemiddeling, hervorming van de veiligheidssector en justitie, toegang tot justitie en rechten, preventie van gewelddadig extremisme, ontwapening, demobilisatie en herintegratie.

In samenwerking met Belgische overheidsinstellingen zoals de federale politie, de FOD Justitie, de FOD Defensie en het federale parlement ontwikkelt Enabel al meer dan vijftien jaar projecten die de menselijke veiligheid en de rechtstaat ondersteunen. In overeenstemming met het internationale concept voor de hervorming van de veiligheidssector (en justitie) hebben deze projecten de instellingen in deze sectoren geholpen om hun dienstverlening te verbeteren. Tegelijk beschikt Enabel over een degelijke expertise inzake het versterken van verantwoordelijke en inclusieve instellingen.

Enabel moedigt een 'grensoverschrijdende' samenwerking tussen de sectoren aan en is voorstander van een holistische benadering. Onderwijs speelt bijvoorbeeld een zeer belangrijke rol op het vlak van vrede en veiligheid. Ontwikkelingswerk moet een positieve impact hebben op het beperken van conflicten. Daarom toetst Enabel al zijn activiteiten af op instabiliteitsrisico's en conflictgevoeligheid (analyse van conflictgevoeligheid, risico-evaluatie).

Over het algemeen houden de acties van Enabel op het vlak van vrede en veiligheid verband met een of meer van de volgende elementen:

Hervorming van de veiligheidssector (inclusief buurtpolitie)

Enabel wil ervoor zorgen dat meer mannen en vrouwen zich veilig voelen wanneer ze alleen op pad zijn in de buurt waar ze wonen. Ook willen we ervoor zorgen dat meer mensen tevreden zijn over hun recentste ervaring met de openbare veiligheidsdiensten.

Eerlijke, verantwoordelijke en inclusieve justitie

Enabel ijvert voor een betrouwbare en verantwoordelijke gerechtelijke respons op de behoeften van mensen, inclusief de meest kwetsbaren (vrouwen en jongeren). De projecten werken hier bijvoorbeeld rond overgangsjustitie of gemeenschapsjustitie. Om het succes van de gerechtelijke respons te evalueren, meten we hoeveel slachtoffers van geweld bij de bevoegde autoriteiten aangifte doen of gebruikmaken van ander officieel erkend mechanisme voor geschillenbeslechting.

Burgerschap en participatie

Enabel streeft ernaar om de toegang tot burgerschap te verbeteren door de bevolkingsregisters te versterken en te moderniseren. Een juridische identiteit is een essentiële voorwaarde om een welarend leven te leiden. Het is van kapitaal belang om een evenwichtige relatie tussen burgers en overheden tot stand te brengen. Enabel meet het succes op dit vlak af aan het percentage kinderen jonger dan vijf jaar van wie de geboorte officieel door een burgerlijke overheid geregistreerd is.

Enabel draagt ook bij tot de betrokkenheid en significante participatie van burgers. Zo zorgen we ervoor dat meer mensen de besluitvorming als inclusief en aangepast ervaren. We stimuleren de deelname van vrouwen aan de vredesopbouw en richten ons op de strijd tegen corruptie.

Gendergerelateerd geweld

Enabel heeft ook expertise op het vlak van gendergerelateerd geweld, waaronder preventie en hulp aan slachtoffers (medische en juridische bijstand, psychosociale steun, sociaaleconomische herinschakeling). We hebben ervaring met acties op dit vlak.

Onze ervaring

De nationale politie in Benin versterken

Financiering: België

De *Police Nationale* en de *Gendarmerie*, aanvankelijk twee afzonderlijke veiligheidskorpsen in Benin, werden in december 2017 samengevoegd. Uit die fusie ontstond de *Police Républicaine*. De hervorming kaderde in de nationale inspanningen van Benin voor corruptiebestrijding, efficiëntieverbetering en een meer burgergerichte aanpak. Naar aanleiding hiervan werden grote projecten opgezet rond digitalisering, de herziening van de structuur en de verbetering van de nationale dekking. Omdat België ervaring had met dit soort fusie, vroeg Benin om ondersteuning bij de operationalisering van zijn nieuwe nationale politie. Hierbij kwamen uiteenlopende thema's aan bod zoals buurtpolitie, personeelsbeheer, communicatie en cybercriminaliteit.

Sterkere justitie in Burundi

Financiering: België

Van 2008 tot 2015 voerde Enabel drie opeenvolgende projecten uit om de gerechtelijke instellingen en andere ministeriële diensten in Burundi te versterken (zowel in het centrum van het land als in afgelegen gebieden). De centrale ministeries werden ondersteund voor sectorplanning, de ontwikkeling van statistische instrumenten, de ondersteuning van de algemene inspectie van justitie, en de oprichting en versterking van een centrum om een professioneel gerechtelijk apparaat te ontwikkelen. Het Hooggerechtshof van Burundi kreeg ook hulp om de gerechtelijke achterstand weg te werken, de cassatieprocedures te vereenvoudigen en nieuwe gerechtsgebouwen op te trekken. In vier regio's werden nieuwe maatregelen genomen om de dagelijkse gang van zaken te verbeteren. Die betreffen onder meer: archivering, planning van zittingen, algemene verbetering van het strafrechtelijk systeem. Dankzij deze projecten is de bezettingsgraad van de gevangenissen afgenomen en de duur van de onderzoeken/voorhechtenis verkort.

Sterkere binnenlandse veiligheidsdiensten in Burkina Faso (PARSIB)

Financiering: Europese Unie

Na de politieke beroering en de eerste terroristische aanslag in Ouagadougou in januari 2016 verzochten de Burkinese autoriteiten de EU om steun voor de versterking van de binnenlandse veiligheidsdiensten. Het land wilde op die manier de nieuwe dreiging afwenden en een dialoog over de hervorming van de veiligheidssector op gang brengen. Het project steunde de inspanningen op het vlak van inlichtingendiensten, crisisbeheer en het interventie- en communicatiebeleid.

Tijdens de eerste fase (2016-2018) ondersteunde Enabel het opzetten van een crisisbeheermechanisme in Ouagadougou en een grondige denkoefening in het kader van het Nationaal Forum voor veiligheid. In een tweede fase (2018-2019) werd werk gemaakt van eenzelfde crisisbeheermechanisme in Bobo Dioulasso en werden verscheidene aanbevelingen van het Forum uitgevoerd. Die hielden verband met het nationale veiligheids- en defensiebeleid, corruptiebestrijding, vorming van territoriale netwerken, buurtpolitie...

Havenveiligheid in Centraal- en West-Afrika

Financiering: Europese Unie
In samenwerking met Expertise France

De voornaamste doelstelling van het project is de bescherming van de havens in Centraal- en West-Afrika (Dakar, Abidjan, San Pedro, Tema, Lomé, Douala, Pointe Noire, Brazzaville) tegen veiligheidsrisico's. Daarnaast is het de bedoeling om de partnerlanden de nodige middelen te verschaffen om beveiligingsproblemen in de havens aan te pakken. De ISPS-code (*International Ship & Port facility Security*), die het referentiekader vormt, heeft tot doel om schepen en havens minder kwetsbaar te maken voor terroristisch geweld. Een ander doel is de samenwerking tussen lokale, nationale en internationale instellingen te verbeteren en zo de bescherming van mariene installaties te garanderen.

Dit project wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met deskundigen van de haven van Antwerpen.

Enabel

Belgisch Ontwikkelingsagentschap
Naamloze vennootschap van publiek recht met sociaal oogmerk

Hoogstraat 147
1000 Brussel, België
T + 32 (0)2 505 37 00
info@enabel.be
www.enabel.be

België
partner in ontwikkeling